

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA
XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

2025-yil 18-oktabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK
TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2025-yil 18-oktabr

Toshkent – 2025

**O‘ZBEK IBORALARINING MILLIY MENTALITETNI
IFODALASHDAGI O‘RNI
THE ROLE OF UZBEK IDIOMS IN EXPRESSING NATIONAL
MENTALITY**

10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/IVXM2501

Jabborov Baxrom Abdurasulovich
Xo‘jand davlat universiteti dotsenti
j-bahrom@mail.ru

S.S.Sharipova
SamDChTI o‘qituvchisi
shsara232323@gmail.com

Sh.R.Istamova
SamDChTI o‘qituvchisi
istamovashohista1@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada o‘zbek tilidagi iboralarning milliy mentalitetni ifodalashdagi o‘rni lingvokulturologik va kognitiv nuqtai nazardan tahlil etiladi. Iboralar xalq tafakkuri, ma’naviy qadriyatlar, axloqiy me’yorlari hamda ijtimoiy-madaniy tajribasining mahsuli sifatida qaraladi. Maqolada frazeologik birliklarning majoziy va semantik qatlamlari orqali o‘zbek xalqining milliy xarakteri, dunyoqarashi va qadriyat tizimi qanday namoyon bo‘lishi ilmiy asosda yoritiladi. Shuningdek, o‘zbek tilidagi ayrim iboralar ingliz tili frazeologizmlari bilan qisqacha qiyoslanib, turli madaniy kodlar va tafakkur uslublarining o‘ziga xos jihatlari aniqlanadi.

Kalit so‘zlar: o‘zbek iboralari, milliy mentalitet, frazeologizm, lingvokulturologiya, qadriyat, xalq tafakkuri, milliy xarakter.

Annotation. This article analyzes the role of Uzbek idioms in expressing the national mentality from a linguocultural and cognitive perspective. Idioms are viewed as reflections of the nation’s worldview, moral norms, and cultural heritage. The study explores how the figurative and semantic layers of Uzbek phraseological units embody national character, ethical principles, and collective thinking patterns. Furthermore, a brief comparative analysis with English idioms highlights cultural differences and shared conceptual structures that reveal distinctive ways of thinking and perceiving reality in both linguistic communities.

Keywords: Uzbek idioms, national mentality, phraseology, linguocultural analysis, values, folk worldview, national character.

Malumki, har bir xalqning mentaliteti — bu uning tarixiy xotirasi, dunyoqarashi, qadriyatlar tizimi va tafakkur tarzining o‘ziga xos majmuasidir. Ushbu tuzilma, eng avvalo, til birliklarida, xususan frazeologizmlarda, yaqqol

ifodalanadi. Chunki frazeologik birliklar, xususan, iboralar, tildagi barqaror, majoziy ma’noga ega bo‘lgan vositalardan biri bo‘lib, ular xalqning tafakkur tarzini, axloqiy-me’yoriy qarashlarini va hissiy-estetik munosabatini ifodalaydi. Tilshunos A. Mamatov ta’kidlaganidek, frazeologik birliklar kommunikativ vosita bo‘lib, ular til vositasi sifatida ijtimoiy hodisa sanaladi va til hamda tafakkur, til va madaniyat, til va milliy mentalitet o‘rtasidagi munosabatlarda mavjud bo‘ladi. Shuningdek, nutq jarayonida ularning mohiyatini yuzaga chiqaruvchi kommunikativ vazifani bajaradi [Mamatov, 2019: 10].

Til — xalqning ijtimoiy-madaniy hayotini aks ettiruvchi ko‘zgu ekan, iboralar shu ko‘zgdagi madaniyatni aks ettiruvchi vositalardir, desak mubolag‘a bo‘lmaydi. O‘zbek tilida “ko‘ngli keng”, “yuzidan nur yog‘iladi”, “qo‘li ochiq”, “tili shirin”, “bosh egmoq”, “ko‘ngli g‘ash”, “ko‘zi to‘q” kabi iboralar xalqning ma’naviy olamini, uning saxovatpeshalik, kamtarlik, mehmondo‘stlik, sadoqat kabi qadriyatlarini ifodalaydi.

“Mentalitet” atamasi so‘nggi o‘n yilliklarda ijtimoiy va gumanitar fanlarda, ayniqsa tilshunoslik va madaniyatshunoslik sohalarida keng qo‘llanila boshlagan bo‘lib, u xalqning o‘ziga xos dunyoqarashi, tafakkur uslubi, qadriyatlar tizimi va xulq-atvorini ifodalovchi murakkab psixolingvistik hodisani anglatadi. Mentalitet tushunchasi har bir millatning tarixiy taraqqiyoti, ijtimoiy-madaniy tajribasi hamda diniy-axloqiy qarashlari bilan uzviy bog‘langan bo‘lib, bu bog‘liqlik avvalo tilda, xususan, frazeologik birliklarda o‘zining aksini topadi.

O‘zbek tilshunosligida iboralar keng tadqiq qilinib kelayotgan masalalardan biri bo‘lib, iboralarni chuqur o‘rganishni boshlab bergan tilshunoslardan biri Sh.Rahmatullayev bo‘lib, u tomonidan tuzilgan “O‘zbek tilining izohli frazeologik lug‘ati”da o‘zbek tilidagi mingdan ortiq iboralar semantik va grammatik jihatdan izohlangan. Bundan tashqari, lug‘atda iboralarning sinonimiyasi, antonimiyasi hamda omonimiyasiga atroflicha to‘xtalib o‘tilgan [Rahmatullayev, 1978: 6-9].

A.E. Mamatov esa lingvistika sohasiga frazeologik norma tushunchasini kiritdi. U o‘z tadqiqotlarida frazeologik norma buzilishiga sabab bo‘luvchi omillarni o‘rganib chiqdi [Mamatov, 1991: 239-246]. Bundan tashqari, tilshunos iboralarning tuzilishi, ma’nosi va turli kontekstlarda qo‘llanishini o‘rgangan. Uning ilmiy ishlarida iboralarning tasnifi, ularning boshqa til birliklari bilan munosabati hamda muloqotda tutgan o‘rni o‘rnatilgan.

Tilshunoslikda mentalitetni tahlil qilish — bu xalqning ruhiyatini, madaniy xotirasini va tafakkur tarzini til birliklari orqali o‘rganish deganidir. Chunki til faqat aloqa vositasi emas, balki u insonning olam haqidagi tasavvurlari, hissiyotlari va qadriyatlarini haqida ma’lumot bruvchi, avloddan avlodga uzatuvchi manba hisoblanadi. Shu sababli, o‘zbek xalqining milliy mentalitetini o‘rganishda iboralar, maqollar, hikmatli so‘zlar va boshqa frazeologik birliklar tahlili beqiyos manba vazifasini bajaradi.

Til birliklari orqali xalqning dunyoqarashi ifodalangani bois, har bir ibora, yoki majoziy ifoda milliy tafakkur mahsuli sifatida qaraladi. Shu nuqtai nazardan, mentalitetni lingvistik jihatdan talqin etish bu iboralar, metaforalar va semantik maydonlar orqali xalq ruhiyatining konseptual tizimini ochishdir. Til tizimidagi

“ko‘ngil”, “yuz”, “dil”, “non”, “qo‘l” kabi so‘zlar markazida shakllangan iboralar esa o‘zbek xalqining ijtimoiy hayoti, diniy e‘tiqodi va axloqiy qadriyatlarini semantik jihatdan mujassamlaydi.

Demak, “mentalitet” tushunchasi lingvistik kontekstdan ajratilgan holda to‘liq anglanmaydi, chunki u til orqali yashaydi, til orqali namoyon bo‘ladi va til orqali avloddan avlodga o‘tadi. Shu boisdan ham tilni o‘rganish — xalq ruhiyatini anglash, madaniy xotirani tiklash va milliy tafakkur manbalarini ochish demakdir. O‘zbek tilidagi iboralar, o‘zining badiiy, majozli va obrazli tabiatidan kelib chiqib, milliy mentalitetni ifodalovchi eng muhim vositalardan biri sifatida qadrlanadi.

Iboralarning yana bir o‘ziga xos jihati shundaki, ular xalq tajribasi asosida shakllanadi va shu sababli har bir ibora o‘zida ma’lum bir ijtimoiy, madaniy hamda ruhiy mazmunni jamlaydi. Masalan, “ko‘ngli tog‘day”, “yuzidan tabassum arimaydi” kabi iboralar mehribonlik va bag‘rikenglikning lingvokulturologik ifodasidir. Bunday iboralar nafaqat tilning badiiy qatlamini boyitadi, balki xalq ruhiyatini yaqqol namoyon etadi.

Mentalitetning frazeologizmlarda ifodalanish jarayonini kognitiv yondashuv asosida tahlil qilganda, har bir ibora xalq ongida shakllangan konseptual tuzilma bilan bog‘liqligi ayon bo‘ladi. Masalan, o‘zbek xalqining “ko‘ngil” konsepti atrofida “ko‘ngli to‘lmoq”, “ko‘ngli sinmoq”, “ko‘nglidan o‘tmoq”, “ko‘nglini og‘ritmoq” kabi yuzlab iboralar hosil bo‘lgan. Ushbu iboralar xalq tafakkuridagi psixologik va ma’naviy holatlarni ifodalaydi, ya’ni “ko‘ngil” so‘zi orqali xalqning insoniylik, samimiyat, mehr, sadoqat kabi qadriyatlari tildagi konseptual belgiga aylanadi.

	O‘zbek iborasi	Aks etuvchi qadriyat	Lingvokulturologik izoh
.	Tili shirin	Xushmuomalalik	Yaxshi so‘z insoniy munosabatning mezon sifatida talqin qilinadi.
.	Qo‘li ochiq	Saxovatpeshalik	Boshqalarga yordam berishga tayyorlik belgisi.
.	Bo‘yin egmoq	Kamtarlik, itoatkorlik	Ortiqcha mag‘rurlikdan tiyilishni ifodalaydi.
.	Ko‘zi to‘q	Qanoat, halollik	Ochko‘z bo‘lmaslik, boriga shukr qilish eng muhim qadriyatlardan hisoblanadi.
.	Yuzidan nur yog‘ilmoq	Ruhiy poklik, ijobiylik	“Nur” – diniy-madaniy belgilar tizimida ezgulik ramzi hisoblandi.

1-jadval. O‘zbek iboralarida aks etuvchi qadriyatlarning linguakulturologik tahlili.

1-jadvalda keltirilgan o‘zbek iboralari xalq milliy tafakkuri va madaniy qadriyatlarining tildagi in’ikosi sifatida namoyon bo‘ladi. Har bir ibora o‘zida xalqning dunyoqarashi, hayot falsafasi, ijtimoiy munosabatlar tizimi hamda

axloqiy me‘yorlarini mujassamlashtiradi. Xususan, “qo‘li ochiq”, “tili shirin” kabi iboralar o‘zbek xalqining insoniy munosabatlarda mehr, saxovat va odoblilikni eng muhim fazilatlar sifatida qadrlashini ko‘rsatadi. Bu iboralar orqali xalq nafaqat shaxsiy xulq-atvorni, balki ijtimoiy muvozanatni ham ta‘minlovchi qadriyatlarni til orqali mustahkamlab kelgan.

Shuningdek, “bo‘yin egmoq” iborasi o‘zbek xalqining kamtarlik, itoatkorlik va hayoni yuksak qadriyat sifatida e‘tirof etishini bildiradi. Mazkur ibora orqali xalq mag‘rurlikdan tiyilishni, odobni saqlashni, ijtimoiy muhitda tinchlik va hurmat muvozanatini asrashni targ‘ib etadi. Shu jihatdan o‘zbek iboralari faqat majoziy ma‘no vositasi bo‘lib qolmay, balki xalq tarbiyasining, ma‘naviy yetuklikning og‘zaki ifodasi sifatida ham xizmat qiladi. Bundan tashqari, yuqoridagi ibora xalq og‘zaki ijodining mahsuli sifatida tarbiyaviy ma‘noga ega bo‘lib, ular orqali xalq mentalitetidagi odob-axloq me‘yorlari, ijtimoiy tartib-intizom haqidagi qarashlar ifoda topadi. Shu bois iboralar tildagi oddiy semantik birliklar emas, balki xalq tafakkurining tarixiy qatlamini ifodalovchi madaniy birliklar sifatida talqin etiladi.

Shuni ham ta‘kidlash muhimki, o‘zbek xalqining milliy xarakteri, avvalo, mehmondo‘stlik, saxovat, sabr-toqat, kattalarga hurmat, kichiklarga mehr kabi qadriyatlarga tayanadi. Bu qadriyatlar o‘zbek xalqining ma‘naviy dunyosida shunchalik chuqur ildiz otganki, ularni tildagi “tili shirin”, “qo‘li ochiq”, “ko‘ngli keng”, “yuzidan nur yog‘iladi”, “ko‘nglida kiri yo‘q” kabi iboralarsiz tasavvur etib bo‘lmaydi. Har bir ibora, o‘z mazmun-mohiyati bilan, xalq ruhiyatining o‘ziga xos jihatlarini, ya‘ni milliy xarakterning ma‘naviy-madaniy belgilarini yoritadi.

O‘zbek xalqining qadriyatlari, ko‘p hollarda, diniy e‘tiqodlar va axloqiy me‘yorlar bilan uzviy bog‘liq holda shakllangan. Masalan, “non” so‘zi o‘zbek tilida faqat oziq-ovqat emas, balki hayot, baraka, halollik, mehnat ramzi sifatida qabul qilinadi. Shuningdek, “ko‘ngil” tushunchasi xalqimiz madaniyatida alohida o‘rin tutib, insoniylik, samimiyat, rahmdillik va bag‘rikenglikning lingvokulturologik markaziga aylangan. Shu bois “ko‘ngilni og‘ritmaslik”, “ko‘nglini olish”, “ko‘ngli sinmasin” kabi iboralar o‘zbek milliy mentalitetining asosiy g‘oyalaridan birini — insonni qadrlash va hurmat qilishni ifodalaydi.

Yuqoridagi tahlillar shuni ko‘rsatadiki, o‘zbek xalq iboralari xalqning tafakkur tarzi, axloqiy dunyoqarashi va ijtimoiy qadriyatlarini ifodalovchi eng muhim lingvokulturologik manbalardan biridir. Har bir ibora o‘zida xalq hayot falsafasini, ma‘naviy mezonlarini va ijtimoiy muhitda shakllangan qadriyatlar tizimini mujassam etgan bo‘lib, ularning semantik tuzilmasi orqali milliy mentalitetning eng chuqur qatlamlari namoyon bo‘ladi.

O‘zbek iboralari xalqning hayotga, insoniy munosabatlarga bo‘lgan munosabatini, ezgulik, halollik, samimiyat, hurmat kabi ma‘naviy tushunchalarni o‘zida aks ettiradi. Shuningdek, ularning ma‘nosida insonning ruhiy holati, hissiy kechinmalari, ijtimoiy mavqei va jamiyatdagi o‘rni kabi ko‘plab omillar mujassam bo‘lib, ular tildagi qadriyatlar tizimini yanada boyitadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sh.Rahmatullayev. O‘zbek tilining izohli frazeologik lug‘ati. Toshkent: “O‘qituvchi”, 1978.
2. Mamatov A.E. Hozirgi zamon o‘zbek adabiy tilida leksik va frazeologik norma muammolari. – Toshkent: 1991.
3. N.F. Alefirenko, N.N. Semenenko. Frazeologiya i peremiologiya. Moskva, Izdatelstvo «Flinta», «Nauka». 2009.
4. M. Abjalova and S. Sharipova, “Semantic and Grammatical Issues in Translating Idioms with Automatic Translation Systems,” *2024 9th International Conference on Computer Science and Engineering (UBMK)*, Antalya, Turkiye, 2024, pp. 58-63, doi: 10.1109/UBMK63289.2024.10773608.
5. George Lakoff, Mark Johnson. *Metaphors We Live By*. University of Chicago Press, 2003. ISBN 978-0-226-46800-6.
6. Sharipova S, Sidikova N. Iboralarni avtomatik tarjima qilish bilan bog‘liq ayrim muammolar. In *Conference Proceedings: Fostering Your Research Spirit 2024* (pp. 510-513).
7. O‘zbek tili frazeologiyasi. Mamatov A.E. – O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi – T.: 2019 - 266 bet

MUNDARIJA

<i>Sirojiddinov Sh.</i>	O‘zbek tili – xalqaro maydonda!	
I SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGI VA TILSHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI		
<i>Ashirboyev Samixon</i>	O‘zbek adabiy tilining tayanch dialektini belgilash yo‘lida	6
<i>Hakimova Muhayyo, Rahmatova Feruza</i>	O‘zbek tilida kognitiv metonimiya	11
<i>Juraqobilova Xamida</i>	She‘riy asarlarda kognitiv metaforalar shakllanishida lingvomadaniy omillarning ta‘siri	17
<i>Mustafayev Fizuli</i>	Kino dilində söz birləşməsi və qoşa sözlər haqqında	24
<i>Jabborov B., Sharipova S. Istamova SH.</i>	O‘zbek iboralarining milliy mentalitetni ifodalashdagi o‘rni	32
<i>Turdiboyev Tohir</i>	Yordamchi so‘zlar masalasiga doir ayrim qarashlar	37
<i>Abjalova Manzura</i>	Hozirgi o‘zbek tili leksik sathiga doir ba‘zi masalalar	42
<i>Sheronov Boyirboy</i>	Sintaktik sathda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik haqida	50
<i>Madjidova Dilorom</i>	Современные методы и проблемы прикладного языкознания	54
<i>Tolipova Dildora</i>	Лакуны в узбекских письменных литературных источниках и проблемы их перевода	59
<i>Elova Dilrabo</i>	O‘zbek tilshunosligida uslubiy xoslanishni farqlash xususidagi qarashlar	67
<i>Abdullayev Jumanazar</i>	Yangi O‘zbekistonning mumtoz tilshunoslik merosi, zamonaviy lingvistik qadriyati	73
<i>Israilova Saodat</i>	Turk va o‘zbek tillarida rang bildiruvchi leksemalar semantikasi	84
<i>Kasimova Ziyoda</i>	Cho‘lponning “Kecha va kunduz” romanidagi frazeologik birliklarning badiiy-uslubiy tahlili	88
<i>Baxodirova Shaxlo</i>	Lakuna va realiya munosabati	92
<i>Hakimov Dilshod</i>	“Biz” va “o‘z” olmoshlarining o‘zbek tilidagi funksional maqomi: struktur-semantik tahlil	98
<i>Kurbanbayev Otabek,</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	107

<i>Qodirberganova Dilnura</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	
<i>Allaquliyeva Qunduz</i>	Ixtionimlarning lingvistik va ekstralingvistik omillar asosida yangi ma’no ifodalashi	113
<i>Isoqulova Qunduz</i>	So‘z-gaplarning noverbal vositalar bilan ifodalanishi	117
<i>Ismayilli Ayshen</i>	Sintaktik yolla yaranan mikrotoponimlar xūlasə	122
<i>Davronova Zarnigor</i>	Sadriddin Ayniyning “Sudxo‘rning o‘limi” qissasidagi antroponimlarining kognitiv-semantik tahlili	132
<i>Muzaffarova Zarrina</i>	Metonimiyaning konseptual modellari	136
<i>Yusupova Aziza</i>	Metaforaning she’riy matnlarda aks etishi	140
<i>Mamarasulova Maftuna</i>	Fonosemantik g‘oyalarning rivojlanish bosqichlari	146
<i>Abdurasulova Dilnoza</i>	Ayollar nutqida konnotatsiya va murojaat birliklarining pragmatik xususiyatlari	151
<i>Soqiyeva Shirin</i>	Tilshunoslikda konseptni o‘rganishda til va madaniyatning o‘rni	157
<i>Abruyeva Zaxro</i>	O‘zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi	160
<i>Bovmanova Bashorat</i>	O‘zbek tilida halollik tushunchasining leksik-semantik ifodalanishi	164
<i>Jumaniyozova Charos</i>	Hajm-o‘lchov bildiruvchi sifatlarning nisbiylik xususiyati	168
<i>Xayrullayeva Ra’no</i>	Kichraytirish qo‘shimchalarining nutqdagi ahamiyati	172
<i>Tursunova Sojidxon</i>	“Fayzining amakisi” hikoyasidagi nutqiy akt vositasida ifodalangan ironiyalar tahlili	177
<i>Utegenova O‘g‘iloy</i>	Badiiy asarlarda tasviriy ifodalar	181
<i>Maxmudova Matluba</i>	Qaratqich kelishigi semantikasiga doir ayrim mulohazalar	185
<i>Xolmamatova Sarvinozxon</i>	Konnotatsiya va konnotativ birliklarning	191

	o‘rganilganlik darajasi hamda turlari	
<i>Turg‘unboyeva Dilnoza</i>	Zamonaviy tilshunoslikda miqdor kategoriyasining o‘rni	199
<i>O‘ralova Nargiza</i>	Parsellyatsiya va metaforaning o‘zaro aloqadorligi	204
<i>Jabborova Aziza</i>	O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so‘zlagan nutqidagi evfemizmlarning morfologik tahlili	209
<i>Odilova Dilobar</i>	Jahon tilshunosligida o‘xshatishlarning ilmiy tadqiqi	214
<i>Nazarov Qobilbek</i>	Turli tizimdagi tillarda soma komponentli maqollarning tasniflanishi	218
<i>Mullaboyeva Shirin</i>	Til, estetik tafakkur va didning paremiologik birliklarda ifodalanishi	226
<i>G‘aybullayev Erkinjon</i>	O‘zbek madaniyatini ifoda etishda lakunalarning roli: Cho‘lpon asarlari misolida	230
<i>Oripova Mavluda</i>	Sinestezik metaforalarning lingvomadaniy xarakteri:sinestezik metafora va milliy o‘ziga xoslik	240
<i>Otaxonova Sohiba</i>	Antroponimlarning internet va yangi media makonidagi o‘rni	245
<i>Shodmonaliyeva Yulduz</i>	Modallik bilan tasdiq-inkor kategoriyasining o‘zaro munosabati	250
<i>Sobirova Maftuna</i>	Konchilik terminotizimi va uning o‘zbek leksik tizimidagi o‘rni	256
<i>Umarova Shahzoda</i>	O‘zbek tilshunosligining kombinator lingvistikaning shakllanishidagi o‘rni	260
<i>Turg‘unova Maftuna</i>	Til taraqqiyotida kognitiv tilshunoslikning o‘rni	270
<i>Muratova Nafisa</i>	Tilak va tabrik nutqiy aktida ekstralingvistik vositalarning o‘rni	274
<i>Murotov Hamro</i>	Reklama matnlarining tasnifi	280
<i>Normuminov Laziz</i>	Qo‘chqor Norqobil hikoyalarda xalqona so‘zlashuv, ibora va maqollarning qo‘llanishi	285
II SHO‘BA. AMALIY TILSHUNOSLIK VA LINGVODIDAKTIKA MUAMMOLARI.		

<i>Xolmanova Zulxumor</i>	Tilning ma’lumotlarni saqlash va yetkazish funksiyasi	289
<i>Qurbonova Munavvara</i>	Ontolingvistika va pragmalolingvistika munosabatida deyktik birliklarning o‘rni	297
<i>Ruzibaeva Nigoraxon</i>	Psychological needs in the language classroom	303
<i>Abdurahmonova Muqaddas</i>	Ментальные омонимы в когнитивной лингвистике	308
<i>Umurzoqova Marhabo</i>	Badiiy matnda ayol lisoniy shaxs tiplari xususida	317
<i>Abjalova Manzura</i>	O‘zbek tili multikorpusi – zamonaviy ta’limiy tizim	321
<i>Ruzmetova Novval</i>	Роль узбекских народных традиций в социокультурном развитии студентов	326
<i>G‘ulomova Nargiza</i>	Alisher Navoiy mualliflik korpusini yaratishda statistik ma’lumotlarning muhimligi	335
<i>Dedaxanova Muazzam</i>	Lingvistik ekspertizaning yuzaga kelishi va shakllanish tarixi	344
<i>Shamsiyeva Manzura</i>	Animatsion filmlarning aksiolingvistik jihatlari	347
<i>Xudaykulova Shaxnoza</i>	O‘zbek tili diskursida global qadriyatlarining aksiolingvistik integratsiyasi	353
<i>Ibragimova Sayyora</i>	Псевдонимы узбекских и русских писательниц: генезис, семантика и когнитивные особенности	357
<i>Tilabaev Kamil</i>	Благодарные: из эмоционального опыта изучения узбекского языка как второго	361
<i>Alimardanov Elyor</i>	Xorazm dialektal zonasining qipchoq shevali areallari	369
<i>Bozorova Sabohat</i>	Gazeta tili va publitsistik janrlarning lingvostilistik xususiyatlari	372
<i>Abduvoxidova Mavzuna</i>	Обучение грамматике в условиях коммуникативного подхода	377
<i>Mamadayupova Vasila</i>	Katta yoshdagilarning xorijiy til o‘rganishi	381
<i>Azizova Feruza</i>	Raqamli texnologiyalarning til evolyutsiyasiga	385

	ta’siri: XXI asrda yozma va og‘zaki muloqotning transformatsiyasi	
<i>Abdullayeva Roxila</i>	Xarakter ifodalovchi birliklarning freym tahlili	389
<i>Yusupova Shahzoda</i>	Suggestiv nutq ta’sirchanligini oshirishda sifatlarning o‘rni	393
<i>Mamirova Xayriniso</i>	Ko‘p ma’noli so‘zlarni qayta ishlashning gibridd modellari	398
<i>Nabiyeva Parvina</i>	Assotsiativ tezaurus: til tasviri va inson ongining modellashtirilishi	405
<i>O‘rinova Zarifa</i>	Iqtiboslarning intertekstual tezaurusda aks etishi	410
<i>Rayimjonova Matluba</i>	Rauf Parfi she’riyati leksikasini chastotali lug‘at asosida tadqiq qilish muammolari va yechimlari	414
<i>Turobova Nargiza</i>	Ulug‘bek Hamdam ijodining lingvopragmatik tahlilida presuppozitsiya	418
<i>Abdullajonova Madina</i>	“Fiziologik xatolar”ni disgrafiyadan farqlash masalasi	424
<i>Pulatova Umriniso</i>	Yoshlar slengining ayrim o‘ziga xos hududiy xususiyatlari	428
<i>Imomova Ismigul</i>	Dramatik matnlarda qo‘llanilgan barqaror birikmalar va maqollarning intertekstual ohang va mazmunini boyitishdagi roli	435
<i>Arolova Nafisa</i>	Til o‘zlashtirishda leksik portlash hodisasi	440
<i>Tursunboyeva Fayiza</i>	Korpus lingvistikasining diniy matnlardagi o‘rni	443
<i>Amrullayeva Mohinur</i>	O‘zbek tilidagi ayrim fe’l-atvor frazemalarining semantik tasnifi va uslubiy xususiyatlari	450
<i>Mirnosirova Dilbar</i>	Bolalar verbal assotsiatsiyalarining ayrim sintaktik xususiyatlari	454
<i>Aminova Zilola</i>	Darsdan tashqari mashg‘ulotlarda o‘zga tilli o‘quvchilarning nutqini o‘stirish	462
<i>Muratova Ademi</i>	Multilingualism and bilingualism in turkic-speaking countries: contemporary challenges and development prospects	466
<i>Umurzakova Zuxraxon</i>	Ona tili darslarida interaktiv raqamli resurslarni tatbiq etishning didaktik qulayligi	472
<i>Maxmudjonova</i>	Tilshunoslarga bog‘lab berilgan tomorqa...	477

<i>Nargizaxon</i>		
III SHO‘BA. MADANIYATLARARO MULOQOT VA O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI		
<i>Uluqov Nosirjon, Solixodjayeva Xavasxon</i>	O‘zbek sayillari va ayrim turk bayramlarining etnolingvistik hamda lingvokulturologik tahlili	481
<i>Mirzodjanova Malika</i>	Сравнительный семантический анализ употребления английских “over”, “above” и их таджикских эквивалентов	489
<i>Komilova Gavharoy</i>	Nutq tadqiqida yangi yondashuvlar	484
<i>Pulatova Zamira</i>	Роль межкультурной коммуникации в процессе изучения языков	497
<i>Moldokulova Elina</i>	Сохранение узбекской культурной идентичности через язык и традиционный костюм в эпоху глобализации	501
<i>Yo‘ldoshxonov Javohirbek</i>	Микротопонимы как ономастическая реалья: сравнительный анализ ташкента и лондона	505
<i>Abduqodirova Zebo</i>	The role of lingvocultural competence in the translation of specialized ecological texts. (English and Uzbek languages)	509
<i>Otamirzayeva Sug‘diyona</i>	Teaching legal english in uzbek context: challenges of terminology	514
<i>Sayfiyeva Komila</i>	Fitonim komponentli o‘zbek va ingliz maqollarining madaniyatlararo qiyosiy tadqiqi	521
<i>Madjidova Maftuna</i>	Лингвосоматические единицы которые характерные для арабской культуры	529
<i>Xasanova Sohibjamol</i>	Ingliz va o‘zbek tillarida “yaxshilik” va “yomonlik” kategoriyalarining lingvokulturologik tahlili	534
<i>Lafasova Mavjuda</i>	Xorij tilshunosligida o‘xshatishlar tadqiqi	539

<i>Olimova Mushtariybonu</i>	O‘zbek va ingliz xalq maqollaridagi “omad” va “omadsizlik” konseptlarining qiyosiy tahlili	544
IV SHO‘BA. O‘ZBEK TILINING XORIJDA O‘QITILISHI VA O‘ZARO HAMKORLIK MASALALARI		
<i>Ahmet Akalin</i>	Kültür taşıyıcısı olarak özbek dilinin diplomatik fonksiyonu	549
<i>Rahmonqulov Abdunazar</i>	O‘zbek va tojik tillari interferensiyasi haqida	555
<i>Rafibayeva Nasiba, Mingboyeva Oypari</i>	Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка	559
<i>Xakimova Mavzunadjon</i>	Лингвистическое табу и стратегия эвфемизации в таджикском и английском языках	563
<i>Musurmankulova Shaxribon</i>	Türk tiliga xos ayrim frazemalar tahlili	569
<i>Xodjayeva Mashhura</i>	Влияние глобализационных тенденций на методику обучения иностранным языкам	576
<i>Erkaboeva Khavojon</i>	Translation studies and the internationalization of the uzbek language	581
<i>Axmedova Niluzar</i>	Emotsional leksikaning semantik-pragmatik talqini: ingliz va o‘zbek tillari misolida	584
V SHO‘BA. TIL TARIXI VA TURKIY TILLAR TADQIQOTLARI		
<i>Tanju Seyhan</i>	Ali şir Nevâyî ve üslubunda fiillerin yeri	589
<i>Abdushukurov Baxtiyor</i>	O‘zbek tilining tarixiy takomili va buguni	604
<i>Farhad Rahimi</i>	Nezrali’nin çağatay türkçesi sözlüğünün yanlışları üzerine II	611
<i>Vahidə Cəfərzadə</i>	Mustafa Zəririn “Siyərün-nəbi” əsəri haqqında bəzi qeydlər	640

<i>Muhammadiyeva Dilafro ‘z</i>	“Boburnoma” parallel korpusini yaratishdagi tarjima tamoyillari	650
<i>Bo‘ronov Anvar</i>	Poloves-qipchoq tillari maishiy leksikasi milliy identifikatsiyalash mezoni sifatida	657
<i>Xo‘janiyazova Shahnoza</i>	Alisher Navoiyning “Sab’ai sayyor” asaridagi idish-tovoq nomlarining leksik-semantik xususiyatlari	665
<i>Xolmurodova Mushtariy</i>	“Nasoyim ul-muhabbat” asaridagi tibbiy terminlar tahlili	670
<i>Mirzayeva Ulker</i>	Yunan manbalarida ishlangan Azərbaycan antroponimlərinin leksik-semantik təhlili	676
<i>Babazade Rahshane</i>	Mustafa Zəririn “Yüz hədis və yüz hekayə” əsərində zərflər	684
<i>Yodgorov Hamid</i>	“Qo‘noq” umumturkiy leksemasining etimologiyasi	697
<i>O‘razova Iqbol</i>	Frazemalar kognitiv semantikaning o‘rganish obykti sifatida	701
<i>Azizzade Turkan</i>	R.O.Şor Yafəs-türk dil əlaqələri haqqında	705
<i>Saygin Muhterem</i>	Klasik Türk Edebiyatının Doğu Sahasında Sevgili İçin Kullanılan Bir İfade Körke Bay (Körkke Bay, Görge Bay)	711
<i>Meryem Hamişoğlu</i>	Türkçenin ilk sözlüğü <i>Dîvânu lugâti't-türk</i> 'ten özbek türkçesine bitki adları	718
<i>Bakirov Qudratillo</i>	Turkiy dunyoda vaqt tushunchasi va uning o‘rganilishi	734
<i>Sattorova Shahnoza</i>	O‘zbek va turk tillarida bir xil etimologiyaga ega o‘simlik nomlarining qiyosiy tahlili	739
<i>Maqsudova Feruza</i>	Muqaddas qadamjo nomlari – onomastika sohasining o‘rganish obykti sifatida	745
<i>Azizova Nilufar</i>	“Devonu lug‘otit turk”dagi o‘z qatlamga oid ijtimoiy munosabat semali leksemalar	750
<i>O‘tkirbek Muhammad Sobir</i>	Arba’in she’rlarda “hayit” so‘zining lingvopoetik timsollari	756
<i>Naimaxon Siddiqova</i>	Eskirgan so‘zlarning eskirmagan ma’nalari	760
<i>Qasimova Sema</i>	The stylistic, linguistic and psycholinguistic analysis of femalemale forms of address in the texts	766

	of the book of “Dede Qorqud”	
<i>Roza Turdiyeva</i>	O‘zbek, qoraqalpoq va ingliz tillaridagi maqollarda zoonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari	775